

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1*

THE ADMINISTRATOR'S GOOD GOVERNANCE AFFECTING TO THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ภัชลดา จันแกมแก้ว*, พณภุช บุญพบ, นพรัตน์ ชัยเรือง

Phachlada Chunkeamkeaw*, Phanagrid Boonpob, Nopparat Chairueng

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: phach.lada12@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมด 9 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอจากการสนทนากลุ่มผลการวิจัยพบว่า 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู อยู่ในระดับมากที่สุด 3) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 4 ด้าน 23 ข้อ

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหาร, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

Abstract

This research aimed to: 1) Study the principles of good governance among school administrators, 2) Examine the effectiveness of schools, 3) Investigate the impact of school administrators' good governance on school effectiveness, and 4) Explore strategies for developing good governance among administrators to enhance school effectiveness. The study is Mixed Methods. The sample consisted of 86 school administrators. Data were collected using a questionnaire and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and multiple regression analysis. Additionally, a focus group discussion was conducted with nine experts, including three educational administrators, three school administrators, and three senior teachers, selected through purposive sampling. The focus group data were analyzed using content analysis to interpret opinions and recommendations. Research Findings: 1) The overall level of good governance among school administrators under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1 was found to be at the highest level across all aspects. 2) The overall level of school effectiveness in the studied schools was high in all aspects, except for teacher job satisfaction, which was at the highest level. 3) Good governance among school administrators had a statistically significant impact on school effectiveness at the .01 level. 4) The study proposed four key strategies with 23 recommendations for developing good governance among school administrators to enhance school effectiveness.

Keywords: Good Governance, Administration, Affecting The Effectiveness of School, Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้นำหลักการบริหารงานที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good governance) มาบรรจุไว้ในมาตรา 76 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชน ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ วรรคสอง “รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าว

อย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบ ที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” และวรรคสาม “รัฐถึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560)

หลักธรรมาภิบาลจึงจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงาน และการปกครองในปัจจุบัน เพราะโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์และหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้น เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกันการติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่างๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปได้ยากต่อไป การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ และเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (ธงชัย คล้ายแสง, 2562) กระแสของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เกิดขึ้นในประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งในประเทศไทยมักมีการนำคำว่า ธรรมาภิบาล มากล่าวด้วยเหตุที่ผู้ปกครอง ผู้มีอำนาจมิได้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลจนทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมือง ดังนั้น คำว่า ธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญมากขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2561) ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวางทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหาร โดยสาระของหลักธรรมาภิบาล คือ การทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม ยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เชิงประสิทธิผล เพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังเป็นมรดกของประชาธิปไตย ซึ่งประชาธิปไตยเป็นหลักการที่มีความเชื่อว่าเป็นระบอบการเมืองที่ดีที่สุด ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ หลักธรรมาภิบาลจึงถอดจากบทเรียนความสำเร็จของประเทศ ประชาธิปไตยหรือแม้แต่มรดกขององค์กรเหนือชาติตะวันตก ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาใช้ในการบริหารงาน และการปฏิบัติงาน เพราะหลักธรรมาภิบาลสามารถช่วยสร้างสรรค์ ส่งเสริมองค์กร ให้มีศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ทิวากร แก้วมณี, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรผู้นำในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความมั่นคง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างสนับสนุนการจัดการศึกษาให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ตีรวมทั้งการบริหารจัดการศึกษาของบุคลากรทุกกลุ่ม โดยมีปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อจะได้บริหารสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1, 2568)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มศักยภาพ แต่หากผู้บริหารขาดหลักธรรมาภิบาลอาจทำให้การพัฒนางานบางอย่างดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข ประสิทธิภาพของสถานศึกษาก็จะไม่เป็นไปตามที่คาดหวังและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบและเครื่องมือการวิจัย 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง 4) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม (IOC) 5) ทดลองแบบสอบถาม 6) เก็บข้อมูล 7) วิเคราะห์ข้อมูล (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ร้อยละ) 8) สังเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขออนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล 2) สร้างแบบสอบถามด้วย Google Form และส่งไปยัง

สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ E - office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 3) หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามในระบบของ Google Form 4) ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เมื่อเรียบร้อยแล้ว ก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ผ่าน Google Form และ Google Sheet จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และนำไปสรุป อภิปรายผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีการดำเนินการดังนี้ 1) ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล 2) นำข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาตรวจสอบหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการแปลผลข้อมูลในแต่ละข้อตามลำดับ 3) นำข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาตรวจสอบหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลเป็นความหมาย 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 5 ระดับ 5) วิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise Method

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจงในการให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไปจากโรงเรียน จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) นำชุดขององค์ประกอบ องค์ความรู้และข้อค้นพบ และแบบร่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา มากำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตเนื้อหาโดยกำหนดเป็นข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม 2) นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 3) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ให้ครบตามเกณฑ์ที่วางแผนการเก็บข้อมูล 4) นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล ในการจัดเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ดังนี้ 1) ติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการขอเรียนเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มและนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ 2) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งแนบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อแจ้งความประสงค์ในการจัดทำกรสนทนากลุ่ม 3) ติดต่อขอใช้สถานที่ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น 4) ดำเนินการสนทนากลุ่มตามทีนัดหมาย 5) ถอดเทปบันทึกการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วจึงสรุปผลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิเคราะห์ แสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	4.54	0.38	มากที่สุด
2. ค่านิยมประชาธิปไตย	4.53	0.36	มากที่สุด
3. ประชาธิปไตย	4.60	0.33	มากที่สุด
4. ความรับผิดชอบต่อการบริหาร	4.83	0.36	มากที่สุด
รวม	4.63	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อการบริหาร ($\bar{X} = 4.83$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($\bar{X} = 4.54$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านค่านิยมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.53$)

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิเคราะห์ แสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.21	0.42	มาก
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.78	1.09	มาก
3. การพัฒนาทักษะชีวิต	4.47	0.47	มาก
4. ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.86	0.29	มากที่สุด
5. การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	0.47	มาก
รวม	4.29	0.42	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ($\bar{X} = 4.86$) อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.47$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

รองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 4.21$) ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.17$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.78$)

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิเคราะห์ แสดงผลได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ตัวแปร	b	Std.Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	-1.095	.142		-7.706	.001
ประชาธิปไตย (X ₃)	2.092	.078	1.536	26.952	.001
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (X ₄)	-.555	.043	-.450	-12.787	.001
ความซื่อสัตย์สุจริต (X ₂)	-.345	.058	-.281	-5.936	.001
R = .980		R ² = .961	F = 674.845		
SE _{est} = 0.9185		R ² _{adj} = .959	b = -1.095		

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ด้านประชาธิปไตย ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ $\hat{Y} = -1.095 + 2.092 (X_3) + (-.555) (X_4) + (-.345) (X_2)$

4. แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 4 ด้าน 23 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดข้อตกลงการปฏิบัติราชการ โดยบุคลากรรับทราบและมีความเข้าใจตรงกัน 1.2) การเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1.3) การสร้างระบบและกลไกการมีส่วนร่วม 1.4) การกระจายอำนาจการบริหารงาน 4 ฝ่าย

ด้านที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง 2.2) การเปิดเผยจำนวนงบประมาณและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างถูกต้องเป็นจริง 2.3) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงาน 2.4) การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 2.5) การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง 2.6) การอำนวยความสะดวกการติดต่อราชการโดยเท่าเทียมกัน 2.7) การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมีเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเสมอภาค

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3.1) การสร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร 3.2) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 3.3) การสื่อสารให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจนโยบาย

เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงาน 3.4 การมีความเป็นกันเองกับผู้มารับบริการ 3.5) การสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในด้านวิชาชีพ 3.6) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า 3.7) การกำกับ ติดตาม ปรับปรุง และแก้ไข ผลการปฏิบัติงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 ด้านความรับผิดชอบทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4.1) การมีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ 4.2) การยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัดในความถูกต้อง 4.3) การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง 4.4) การส่งเสริมและยกย่องบุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของสังคม 4.5) การมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ต่อผู้ที่ได้รับบัญชาในการปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการหรือกลไกในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการบริหารงาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน ขันดี ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ทั้ง 10 หลัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก (นรมน ขันดี, 2561) รวมถึงทัศนีย์ วิวัฒน์ขานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านนิติธรรม ด้านการรับผิดชอบต่อ ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ด้านการตอบสนอง ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านความเสมอภาค (ทัศนีย์ วิวัฒน์ขานนท์, 2563) และภุชญาภรณ์ นาคทิพย์วรรณและสมใจ สืบเสาะ ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ภุชญาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ, 2565)

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเพราะผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดีในสถานศึกษา ทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ก่อให้เกิดศักยภาพและประสิทธิภาพ รวมถึงความเชื่อมั่นจากภายนอก นำมาซึ่งการให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา รอดเจริญ ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย

พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความมุ่งมั่นในชีวิต ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านความสามารถในการปรับตัว (ปวีณา รอดเจริญ, 2563) รวมไปถึง ปาริฉัตร ช่อชิต ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ความมีประสิทธิภาพและขั้นตอนการทำงานที่เชื่อถือได้ ความสัมพันธ์ของบุคลากรและทรัพยากร นวัตกรรมและการปรับตัวต่อสิ่งแวดลอม ตามลำดับ (ปาริฉัตร ช่อชิต, 2561) และ Farhat ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมี 4 ประการ คือ สภาพแวดล้อมโรงเรียน การบริหารจัดการ ความเป็นมืออาชีพ และคุณภาพที่เกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุด คือความเป็นมืออาชีพ ซึ่งความเป็นมืออาชีพที่ได้ผลดีของการบริหารงานนั้นต้องมีการประสานงานและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในโรงเรียน ส่วนสภาพแวดล้อม เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ห้องเรียน ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ดีและมีคุณลักษณะที่ดีในการบริหารงาน จะเห็นว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Farhat, 2012)

3. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 คือ ด้านประชาธิปไตย เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางบวก ด้านความรับผิดชอบทางการบริหารและด้านค่านิยมประชาธิปไตย เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราพรรณ โมรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม/จริยธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการตอบสนอง เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางบวก และด้านหลักนิติธรรมเป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ร้อยละ 61.20 (อัจฉราพรรณ โมรัตน์, 2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลในการศึกษา : เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ผลกระทบของการลงทุน ด้านการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศในช่วงเปลี่ยนผ่านนิมิตจากปัจจัย การผลิตและผล สิ่งที่ขาดหายไปจากวาระการศึกษาคือการวัดผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนว่าระบบการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างเหมาะสม และลำดับความสำคัญของรัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ ชี้ให้เห็นว่าธรรมาภิบาลสามารถเป็นจุดเริ่มต้นในการยกระดับผลการปฏิบัติงานของสถาบันในการส่งมอบบริการการศึกษา สิ่งสำคัญสำหรับประสิทธิภาพสูงคือมาตรฐาน ข้อมูล สิ่งจูงใจ และความรับผิดชอบ

4. แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ด้านที่ 1 ด้านประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดข้อตกลงการปฏิบัติราชการ โดยบุคลากรรับทราบและมีความเข้าใจตรงกัน 2) การเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนร่วมใน

การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การสร้างระบบและกลไกการมีส่วนร่วม 4) การกระจายอำนาจการบริหารงาน 4 ฝ่าย

ด้านที่ 2 ด้านค่านิยมประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง 2) การเปิดเผยจำนวนงบประมาณและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างถูกต้องเป็นจริง 3) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงาน 4) การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 5) การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง 6) การอำนวยความสะดวกการติดต่อราชการโดยเท่าเทียมกัน 7) การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมีเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเสมอภาค

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การสร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร 2) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 3) การสื่อสารให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้และความเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงาน 4) การมีความเป็นกันเองกับผู้มารับบริการ 5) การสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในด้านวิชาชีพ 6) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า 7) การกำกับ ติดตาม ปรับปรุง และแก้ไข ผลการปฏิบัติงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 ด้านความรับผิดชอบทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีคุณธรรมในการบริหารจัดการ 2) การยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัดในความถูกต้อง 3) การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง 4) การส่งเสริมและยกย่องบุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของสังคม 5) การมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ต่อผู้ที่ได้รับปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันแก้ว พรหมคำ ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย จากผลการศึกษาค้นคว้าแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารควรกำกับติดตามครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานและใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปี สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร (ชันแก้ว พรหมคำ, 2564) และสอดคล้องกับธนากร คงช่วย ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนบ้านควนสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนบ้านควนสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การจัดตั้งกรรมการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) กำหนดนโยบาย เกี่ยวกับธรรมาภิบาล 3) กำหนดทิศทาง นโยบาย เป้าหมายและกลยุทธ์ เพื่อควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม

แนวทางที่วางไว้เป็นระยะ 4) การกำกับติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานสถานศึกษาต้องสร้างระบบติดตามและประเมินผลขึ้นมาเพื่อกำกับการดำเนินงานตามแผนการทำงาน และ 5) การเผยแพร่ผลการดำเนินงาน (ธนากร คงช่วย, 2560)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา คือ ด้านประชาธิปไตย ด้านความรับผิดชอบทางการบริหาร และด้านค่านิยมประชาธิปไตย แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน 23 ข้อ เนื่องด้วยผู้บริหารต้องบริหารด้วยการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติงาน สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบขององค์กรได้ด้วยการมีทัศนคติที่ดี และทำให้ผู้บริหารมีความเป็นธรรมในการบริหาร การสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูและบุคลากร ซึ่งจะทำให้องค์กรมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นธรรม เสมอภาค รวมถึงการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยง ผิดพลาด/ทุจริต และมีความโปร่งใส 2) ควรมีการจัดการระบบการบริหารงานและพัฒนาโรงเรียนที่มีความเหมาะสม โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอย่างพอเพียง 3) ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4) ควรมีการอำนวยความสะดวกการติดต่อราชการโดยการสร้างทัศนคติที่ดี และการให้บริการข้อมูลข่าวสารควรมีความเท่าเทียมกัน การสร้างระบบและกลไกการมีส่วนร่วมรวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยความเป็นธรรม มีใจเป็นกลาง เพื่อสร้างองค์กรที่ดีอย่างมีวัฒนธรรม และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป ดังนี้ 1) ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา 2) ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา และ 4) ควรวิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้หลักธรรมาภิบาลส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและศึกษาอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชั้นแก้ว พรหมคำ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). หลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

- ทัศนีย์ วิวัฒน์ขานนท์. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 1-16.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- ธงชัย คล้ายแสง. (2562). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. วารสารวิจัยวิชาการ, 2(2), 177-188.
- ธนากร คงช่วย. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนบ้านควนสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นรมน ชันดี. (2561). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปวีณา รอดเจริญ. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10(2), 62-82.
- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2561). สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 80-93.
- ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ. (2565). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 128-141.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 1. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- อัจฉราพรรณ โมรัตน์. (2562). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.